

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

БРОЈ 50.

НА ЦЕТИЊУ, У СБОТУ, 15. НОВЕМБРА (27. СТУДЕНОГА) 1875.

ГОДИНА III. (V.)

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“ излази један пут недељом. Стаје: за ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ год. ф. 6; по год. 3; четврт год. ф. 1. 50. к. За СРБИЈУ год. ф. 7; по г. ф. 3. 50.; четврт ф. 1. 75. к. За све друге земље год. ф. 9; по год. ф. 4.; четврт год. ф. 1. 25. к. За остале плаћа се за ред 5 копчама. Предлата и све заручбе шиљку се администрацији, а доноси уредништву на Цетиње.

ЦЕТИЊЕ, 14. Новембра.

Већ нам почињу долазити из нашега и странига свијета весели одјаци гласу о победи усташке војске на Муратовици. Она на ново засједавају велике свијетлије, с којима свијет прати праведну и свету ствар устанка. Бој на Муратовици викаше недогледних пошљеница; ова сјајна победа усташа — говором много вишње — доказ је одлучности и снаге усталог народа не само да узнемираве силу турску, него да је побјеђује и коначно побједа, а с друге стране она је свиједок турске немоћи.

Ову немоћ своју влада турска још боље исвијетљава знаменитим телеграмима из Цариграда, да је на Муратовици усташка војска сатрвен и сјајна победа да је на страни турској. За у тако продражнином, према очевидно заједничком и највишњем јавнога мишљења лежи сва моћ Турке, кад с њом хоће да себи олакша и пред свијетом сакрије велики пораз свој ?!

Извесно је, да су устанку побједом на Муратовици порасла крила, а ни не сумњам да њом настаје обрт и у јавном мишљењу и улакој дипломатији прва устанку. Усташка војска св побједом извјештава се себи и поштованим начине. Послије оваквих жртава и успјеха како памети одлучности и пута, да каже народу војскојед' с вјрој, Турци ће учинити све, да јудеш задовољан!

— Турска војска, као што смо већ прошлом листу јавили, доста се свом свом прикупља. Рауф паша је на Гацко, а јуче озбило је к њему још неколико табора из Мостара и Требиња. Што год је имао у Босни и Херцеговини војске на расположењу све је кренуо и усташку војску, која се такођер прикупља и чека Рауф пашу с веселијем срцем и јуначкијем поуздањем. Ово два три дана мораће доћи до великога боја.

— Накнадно смо извјештавали, да о у боју на Муратовици Селим паша напљен.

— Са бојишта херцеговачкога ављају нам о новијем дивљем побједом:

У Зупанија узели су усташки турску кулу Пресеку. Ту се особито одликовало француски капетан Барбије, који је под сами зи куле ставио и завладио дванаестак фишек од 30 фуната и тијем начином провадио кулу. Турци послјер жестокога боја, у коме их много погинуло, побјегају у другу кулу и затворили се.

Други бој био је у Невесињу где је погинуо познати Беглербег Мухамедовић и још четири Турчина и више их се ранило.

— Г. Филип Христовић, који е Њ. Св. кнезу Николи дошло писмо Њ. Св. кнеза Милана, којим јавља о женидби својој, одпутовао је у прошлу недељу.

— Наша велика болница еће постављена је ово дана у потпуни ред под управом вриједнога

г. д-ра Томића. У њу је свијештено за сад у одјелењима на горњем поду 23 рањеника.

— Г. Стиљан, дописник „Тажма“, који се од неколико времена бива у средини нашој, прегледао је у прошлу сриједу пут по Црној Гори. Мило нам је, да ће г. Стиљан, који вјерно пише о устанку и истинито симпатиче са страдајућим народом херцеговачким, на овоме путу упознати не само нашу отаџбину, дух народа нашега и његово пожртвоване за доблегу браћу, него и стање многобројнијих херцеговачкијих породица.

— Стране новине, међу којима се нарочито одликује „Пол. коресп.“, доносе од самога почетка устанка, пуно неистинитијих, измишљенијих или изопаченијих вјести. Из њих су прениеле такве вјести, са једно мало пакље, и неке наше новине. Ми смо у најбољем поножају, пошто смо најближи устанку, да знамо истину и да можемо оцјенити вриједност таквијих новости. Но некако врежена ни вјеста, да редовно у листу исте побијемо или исправљемо. То смо, само у погледу на важнија лица и догађаје, оставили за згодније вријеме. Но држимо, за данас, да нам је дужност изјавити, да су савршено неистинити сви гласови о некијој неслози међу усташкијем вођама. Међу њима влада један дух и братска, искрена љубав, коју рађа и непоколебљиво држи једна мисао заједничке борбе за слободу. Овај склад и љубав међу њима показује се најбоље у њиховом споразумном раду, који баш данас видимо, да се све вође са својим четима братски дозивају и састају против силе турске, која иде на њих. Само непријатељска злоба према ствари устаничкој у завист према успјеху оружја усташког могла је оне гласове прогуривати. А њима на руку могла су нише и безбројне самозване вође или „војводе“, које су у Херцеговини и Босни савршено непознати, на настоје, да ни се бареж у новинама имена чују. У поменутих новинама назива се вођом или којводом и К. Грујић, који је једино познат, као проста варањина и сповињају се уз њега толике војводе, којих имена нико међу усташима не познаје. Нечувена су имена, за то их вијештено могли памтити, али да смо их билежали, мда да неби било више војвода него војника, према се не зна ни ко су ни гдје су. Праве вође усташке познате су нашем свијету, а ми ћемо их првом згодом још боље упознати са нашијем свијетом. Ми ово извјештајемо највише зарад нашијех вољина, да неби и по сад у забуну били са онаквијем вјестима, којима би се нашоједну у страни необавијештени новинама само насмијати могли.

Обећали смо свијештити имена свијех дивљих јунака, који су у побједоносном боју на Муратовици славно погинули и предати их спомену и славању нашега, ако Бог да, сретнијег потоштва.

До данас имамо имена јунака и рањених из наше војске, која је под непосредним заповједнишвом храброга војводе Лазара Социне војвала.

Погинули су осим *Вука Хаџића*: *Дрско Хаџић*, оштер, који је ту три главе посјекао;

Милан Клежесвић, оштер, посјекао двије главе;

Обрен Радовић, оштер, посјекао четири главе;

Ђуро Туђакић, барјактар, посјекао 3 главе;

Васил Јововић,

Раде Шкиљесвић,

Шуле Радојичић,

Павле Суховић,

Васил Цицић,

Жако Јововић,

Малина Тадић,

Петар Тадић,

Радојица Благојесвић,

Ђуро Гломазић,

Илија Маџар,

Илија Бајагић,

Ристо Бајагић,

Ристо Дуклесвић,

Јефто Вуковић,

Транко Рокесвић,

Илија Петковић,

Васил Бајат,

Јован Костић,

Матија Радовић

У прошли уторак опет сахрањено једнога јунака:

Милана Мићуновића
из Требиња,
потомка Вука Мићуновића.

Он је такође рањен на Муратовици и у прошлу суботу доштен у цетињску болницу, али витешку по тешку рану није могао пробољети.

Сахрањен је са почтивима војнички уз велико саучешће становништва. Спроводе његовом присуствовали су и сви г. г. сенатори.

Слава му!

У великом и славном боју на Муратовици дознајемо још, да је погинуо јуначки ускокчија у шапак турски где је три турске главе посјекао, и

Стано Поповић
из Зете, из Магале.

Он је још у почетку устанка са још два брата своја Нешком и Петром отишао у Херцеговину браћи у помоћ, да се бори за слободу, и у сваком боју био међу првијма. Он је и прије у Зети, са браћом својом ваља се јуначки ошвао грозним зулуцима зетскијих Турца, због чега сујести ваља кивни били на ову јуначку српску кулу у Зети.

Слава му!

Пљавани су се јуначки борили у боју на Муратовици. За то доносило ове и имена рањенијех:

Глигор Бајагић, оштер,

Василија Ђачић, оштер,

Симат Тедић,

Мадсим Тедић,

Стеван Хаџић,

Лука Хаџић,

Шћепан Хаџић,

Вуле Костић,

Шундо Јововић

Јован Јововић,

Јово Јововић,

Обрен Куџић,

Богдан Вуковић,

Петар Вуковић,

Лука Лучић,

Ђуро Блечић,

Марино Вукосављевић,

Теодор Бушњак,

Шабан Дубљевић,

Јакша Маћановић,

Јован Кецојевић,
Вук Добриловић,
Милути Јовановић,
Митар Кнежевић,
Васил Поповић,
Саво Нук.

У све било је Пављано у опоме боју едлаз-
јест стотина. Погинуло их је 25, а ранило се 26.
А они скупа посјекли су 821 главу турску и у-
зели 128 остригуша и 5 сабља турских.

Ово су официри њихове војске: Лука Вој-
новић, Лазар Кулић, Шћепан Хашић
(рањен), Вуко Тадић, Василије Ђачић
(рањен), О брен Радовић (погинуо), Милаш
Кнежевић (погинуо), Мило Мићановић,
Глигор Бајагић (рањен), Дреко Хашић
(погинуо), Сима Гаговић.

Поднописане одбору стигли су даље ови
прилози:

Пресв. владика Емилијан Кенезић ф. 200.
Г. Б. Аврамовић из Новог Орлеана „ 450.
Г. Никола Илијаћ из Шагбука „ 20.
Г. Ђа Терезија Толмач из Врањева „ 7.
Г. Филип Христић — — — „ 100.
Г. Шако Петровић абултант Н. Св.
кнеза вошледина — — — „ 20.
Г. г. браћа Ивковић из Карсон
Шта Невада у Америци — „ 550.

Ствари послани су:

Џеца Кушевнић један пакет робе и шарпи-
ја за рањенике.

Г. Кожичар Ђубић из Задра преко котор
ског одбора једну кашету рубаа за рањенике,
које шаље одбор госпођу у Задру.

Г. Миловић из Трста врећу и једну кашету
шарпија.

Г. Јоца Марковић из Вуковара једну каше-
ту робе кончане.

Г. Форовић из Бечкерока преко г. Триовића
у Трсту једну врећу старог одјека.

Г. Корнел Јовановић из Новог Сада пет сан-
дука различите старе робе.

Г. Веселици Бождаровић 1000 ковала ко-
шуља мушких и женских са свим нових.

Г. Ђа Алексија Влаховић из Кавказа једне
златне хаљине женске црногорске.

Одбор задарски једну кашету ствари за ра-
њене.

Г. Младен Младеновић из Руме у Сријезу
једну кашету ствари за рањенике.

Г. Милош Стојановић из Пазнице у Бачкој
двоје кашете ствари за рањенике.

Г. Ђа Анета Ђурковић из Рисна једну каше-
ту ствари за рањенике.

Г. Ђа Терезија Толмач из Врањева пакет за-
воја.

Г. Едуард Шваб из Храпаче у Чешкој јед-
дан пакет завоја и шарпија.

Г. управитељица инштитута за јужне Слав-
јанке у Одеси један пакет завоја и шарпија.

Одбор изјављује свима на овим милосрдних
даровања најтоплију благодарност.

Цетиње, 14. Новембра 1875.

Одбор за страд. Херцеговце.

ИТАЛИЈАНСКЕ СИМПАТИЈЕ РАСТУ.

Одбор који се у Болоњи образовао укорист
рањеника херцеговачких издао је следећу про-
кламацију:

Гриђани!

Ако је икад било народз који је имао раз-
лога и права да устане противу насиља туђин-
скога, које га притиска, по сугласју свих по-
штовања у Јевропи јесте онај у Херцеговини и
у Босни.

Од више мјесеца излаже се неустрашим
гласа, звани, непогодна и неизјернија трудо-
вања да брани своје отаџина, своје фамилије,
своје жене, своју вјеру, свој зарија.

Шака борцоца за слободу, двадесет пута
слабији по броју и рђави иоружани, ударају на
највећи колос империјски који живи на срамоту
нашего вјјека, и на јавно чуло! често је побједа
уз њихову храброст.

Ово је рат један од најкрвавијих. Обичне
помоћи ратовања не показу. Борба се води по
бржегизма хо Турци не отвори на једног пута,
нитв подиже на једно болинице; и несрећници
што рањени падају често не могу помоћи виђети
и вдишну у мукама тако изумитиона.

Нужда их је од најаврелијих свантескијих:

чета, али невају их сушто организирати, да фо-
звалу цијело човјечанство, траже новчића од
брата.

Осјећаји свију заносе се за величествене
дјело слободу; и вапај падјуињих назази одјека
у срцу сваког човјека изобразена.

Болонза, која се поноси иконом штедрне није
могла дуго ћутати и жи тучачки оаће осјећаје
саставили смо одбор да кушико прилоге које ће
те на свету сврху приијети.

Ради тога установили смо наше сједиште у
просторијама радничкога друштва, које су нам
уљудио уступљене, и позваљемо остале, који се
одинкују умом и срцем, да нам помогну.

Гриђани!

На страну са сваком тежком себичном, са
којим жу драго раздорз вјерскијем и политична-
јем, нека се ваше очи окрену само на једне ра-
њенике, који падају на бојном пољу с усакком
слободу на уснама, што је част човјечијег рода.

Ми се много пидамо од милосрђа нежемо ду-
ше женскиња. Кома се више него женскиња уз-
дико очајна глас мочака који падају без помоћи
и без наде?

Мисао и осјећање свакога нека прате храб-
ре борцоце: нека се са свију страна Јевропе
уздику жељо симпатија, да их храбре! И Болон-
за нека и још једном узима част да је између
приијет у великоме дјелу човјечанско.

Одбор састављају: витез Аглеберт, адвокат
Барбацци, професор Беллици, адвокат Берти, Луи-
ђи Бенвенати радник, конте Бранковићали, Паладе
Калићколи радник, адвокат Коки, проф. Филопан-
ти, адвокат Ферререз, конте Голи Фламини, адв.
Гоци, конте Грабнишка, конте Грацијадон, пров.
вит. Мавија, Матеући Пелегрино, Молони Антонио,
адв. Матвола, виђенер Орсеоли, проф. вит. Пан-
цаки, вит. вит. Пајсе колонел, конте Пјанца посла-
ник, вит. Салви, проф. Сакитгата, Нијетро Савио-
ла радник, проф. витез Веда, адв. Вентурини, вит.
Законици заступник.

Прилози се приијет у сједиште одборова, и
у уредништва „Патрије“, „Монитора“, „Газете
дела Емилија“ и „Анкорс“.

— Из Србије доноси „Границар“ ове

вјести:

„Распуштање бригаде београдске нека се
сматрати као одуступање од акцијоне политике,
него само као један маневар, којим се хтјело
показати великим силама, да је у Србији збиља
отало до мира. У остало по једна бригада на-
родне војске заједно са стразићом војском и ар-
тиљеријским парком остаће неизреклио на грани-
ци и само ће се бригаде редом изијезијати. Тур-
ска се војска само за неколико сахата ниче са
ваших граница.

— Владки посланик, Владимир Јовановић,
који је био при саставу длавињег министарства у
предлогу као министар финансије, на га је руски
консулат „перхорсцирао“ из разлога, које ћемо
други пут навести, извезат је сада на страну, да
тражи, хо ће склопити зајам за Србију.

— Познати пријатељ Србије, бранич престо-
ла српског и штит будућности српске, др Розен,
који се од неколико неђеља бави у Бечу, јуче
се са свима несело из Биограда, пошто је кроз
ово десет година добро напуно ценове српског
дуком. Занста мора Србија дуго плакати за њи.

— Ових дана учиниона су знамаша авансо-
вања у војсци, које неки тучице као да слуги на
рат. Осим тога учиниона су у чиновништву нека
премјештања по потреби службе. Ово се очет ту-
мачи у интересу доброга реда.

— У Бугарској влада велика невоља. На
многијем се мјестима Бугари страшно проганају.
Турски агитони дигли су на њих читаву хајку.
Цариградски „Басирет“ доноси тенденциозна вје-
ста, које јављају, да се Бугари подиђају про-
тиву Турка, да наизједану поубијати све Турке,
а учитеља, свештеници и други да су им у тох
погледу прик вође. На овај начин Турци сви
силе Бугаре на бој. Оно Габрона бјеге већ са-
да много обитеља, неке у горе, друго у Руму-
нију, а остале у села, у којима још не стигнују
Турци. Габрону није још никада имало турске
посаде, а дан данас има оиће до четврт стотине
Турака. Како они дођу, мора их народ лати све
забадава.

Колико сградниу Бугари, сво једнога при-
јера: Из Фреда улази се неколико порезника у
села, да побору порез у готовом новцу. Дочак
господар села поборе за се плоднине. Будући да

у селу није било новца, притужи се старјешина
порезнику, који га ради тога даде свезати. С
дубуге су чиновницима поштунали још много горе.
Највише отађо неки старац у Средце, да се
притужи владани, а овај се с њим упути к виси;
али тај се на владанку разљути, приговарајући му,
да буни народ. Три дана касније позове паша
преда се неколико пољедјелана, а од то се до-
ба није ни један више повратио. Што се је, с
њима сбило, може се лако слутиати.

ПОВИНЕ О РУСКОЈ ИЗЈАВИ.

„Франк новине“ пишу: „Мучно изиснађење,
што је причинила изјава руског владичког вјесни-
ка у Берлину, огледа се јасно које у ћутану
такошине штање, које у збуњеном сиропаштву на
рјечина. „Норд. алг. Ц.“ који лист тежину руско
изјаве наизли на крају, ће се вели, да јадно ста-
ње Хришћана у Турској мора свајојко престати,
је може себи затанити, да велика дво штање у
руској изјави види усод нове фазе у источној
питању или питањима. Али да ли је и полова-
нични лист тог истог мишљења, то не дознајемо;
од априлске листке овако, као што је познато,
престаде су изричуције о спољашњој политици,
и то је по свој прилици усвијетовало горе речени
лист, да се окрене с највећом предосторожности
са своје стране пољу спољних догађаја и да то
ствари колико је могуће „дипломатно“ обавља.
Чудновато се приснива у глави „Нац Цга“ обрт,
што га усађа руски владичко вјесник. Исти лист
изјављује се у тој ствари по жеља неко придике;
„прик дво не разудије нико, али други се разуд-
ије“. Најпрвије се вели да руска изјава не дона-
ша ништа новог у слику, коју су себи наколо-
вали о стању ствари, те ако је још било и сје-
мо неповољерио у мирољубиве највише величила
то је морало нестати усљед ноте петроградског
листа. А тај оптимизам не траје истов листу ни
до краја исте бланшетке.

Ту се исклажуе мишљење, да је Русија сад
највијери да активно поступи, — најје ли то нешто
ново у слици? — на онда се упућује на доса-
дања турска запаривања са реформизма, која не
могу допустити здраво оптимистичка мишљења о
успјешнама дипломатских корака и по томе се за-
врнијује:

„Та (турска) запаривања не могу се проду-
жити према тројцарској савезу у тако уједнаше-
ној и вођеној Јевропи; јер би то морало оласно
бити било за углед вољесима, — било то за Тур-
ску, која је својим државним банкротством у ци-
јелној Јевропи отекла себи читаву војску огорче-
них непријатеља“. Али да може у ојасности бити
и тројцарски савез нито се не поминала у Бер-
лину. Обављаније и као што ним се чини, корек-
ције схваћају бечки листови руску изјаву. „Дажу
Цајг“ очекујућа од то изјаве, да ће цијелу Јев-
ропу узбуњати, пријечена:

„Тако пријатеља ријеч није се од протка
устанка ни од једне силе водила према Турској.
На ипак нам се чини да толико лежи значајност
изјаве у енергичном обрту противу ворта, колико
у томе, што је у панславенској боји, Русија омет
притеже узде, с којима је до сад управљала сла-
вистичке ексалтацио по свим земљама. Уз то се
неустрашва да се оиће обнови, ће је савез тра-
ју царсина савршати; изјављује, да ће великом
мирољубивој савезу приијети сваку жртву, само
не своје симпатије за „поцарјачену славенску
браћу у Турској“, а то ће рећи само на своје
панславистичке тенденције“.

Само се по себи разудије, да бечки ли-
стовина при тох тумачењу није најтоплије око
срца; јер знаду, да за оног трећег у савезу не
значи друго шта него жир. И чудновата је заоста
то хармонија, кад један глас уздику се, те у
друге жице удара“.

„Тајмс“ од како је изишла нота у петро-
градској владичкој вјеснику ударио је у друго
жице, до јуче је гозорно, да Нилсена може а-
петит руски на Цариград сада много маршије
гледати него прије двадесет година, а сада сво
шта вели: „да на чисто изречеко, Цариград је
приставитиште, које не дожемо доуцети“, да Ру-
сија заузме. Ма да Турска тако пронаде, да не-
ка изде да ће се опоравати, ипак остаје она је-
днина држава, којој се смије појерити најважни-
ја станица на вору. Држава противу које су, кад
је у слази била, све западне државе у савезу
биле, сада је у доба њене слабости све те др-
жаве бране.“

Турска се просто одржава, што је слаба, да никога, него самој себи штете чини, и што се незна, шта на њено мјесто да се мете. Али то тако не може дуго остати и сваки дан може јој пропасти доијети. Лудост би била чинити се невешт од опасности, али не можемо оно што тако даље лежи напред казати. Стање Турске живо понавља ријечи лорда Мелборна: „Зар је не можете на миру оставити“. Но да ли може и хоће Русија на миру оставити, то ће се тек виђети“.

„Фреденблат“ лист Андришијева има овај коментар за умирење:

„Алијансија трију царева стоји чвршће него икада, она не лежи у слази кабинета у тежњани и навијерања, него прије свега у личним симпатијама трију монарха, које нијесу ничи подржане нити се ничи умањити могу. Шест великих кабинета раде заједнички, али по самој природи одношаја међу трима царевима припада им у првом реду иницијатива, она се у неку руку држе за егзекутивни одбор јевропских, и њима нијесу никак оштедијаљни него општи интереси јевропских“.

„Фреденблат“, даље шахтунг руски тумачи овако: „Инструкције, које су добиле заступнички карактер код цорте једнаке су, а што је руски посланик те своје инструкције мало жвање разгледом изказао, то је саво његово лично схватање или посљедица његовог темперамента, но и он није прешао међу, које се изишу сви посланици држави. „Фреденблат“ понавља Итватјевог назива погрешног преревног службе, но и у Бечу и ван истога држи се да поступио Итватјевић не може се узети за напратност његову, него да је то доброиништен план руске политике.“

ПРИЛОЗИ ХЕРЦЕГОВЦИМА У ЦРНОЈ ГОРИ.

г) Д У Г О Д О Љ А Н И.

Јово Вучетић + 2 и цванцику, Крсто Андрић 2 цванцике, Марко Никол + 1 и 1 цванцику, Ђ. Перов + 1 и 1 цванцику, Вуко Маркић + 4, Јово Ђурић + 2, Иво Станковић + 2, Шпиро Черов + 1, Штеван Перов + 4, Јово Никол + 8, Вуко Марков + 6 и 2 цванцике, Перица Крстов + 2 и 2 цванцике.

а) К О П И Њ А Н И.

Поп Никола + 6, Стано Перов + 6 и 2 цванцике, Јово Стеванов + 4, Марко Радов + 2 и 2 цванцике, Машо Савов + 3 и 2 цванцике, Перо Марков + 4, Перо Марков + 4, Перо Стеванов + 4 и 2 цванцике, Драго Иво + 4 Марко Стеванов + 3 и 1 цванцику, Стево Драгов + 2, Драго Вуков + 2, Иво Лазов + 1, Нико Савов + 2, Мило Савов + 1 и 2 цванцике, Јово Крстов + 8, Мито Машов + 1, Туро Јовов + 1.

с) З А Л А З Е.

Марко Илић + 4, Филип Перов + 8, Филип Лукић + 4, Поп Стево + 4, Лазо Андрић + 1, Крсто Стеванов + 2, Шпиро Вуковскић + 3, Крсто Шарић + 1, Иван Јовов + 4, Спасоје Филипов + 1, Васо Савов + 1, Тодор Томов + 1, Лазо Томов + 1, Пајо Вуков + 1, Мило Вуков + 1, Перо Филипов + 11, Нико Милов + 1, Нико Илић + 2, Тошо Андрић + 3, Стево Станков + 1, Вуко Марков + 1, Марко Крстов + 2, Андрија Никол + 1, Иво Филипов + 1, Штево Лазов + 1, Станко Никол + 1.

х) МАЈЕ ЗАЛАЗИ.

Лазо Стеванов + 2, Илија Вуков + 4, Вало Савов + 1, Саво Илић + 2, Мило Лазаров + 4, Тошо Пејов + 2, Перо Митров + 1, Стево Митров + 1, Андрија Никол + 1, Филип Ђурић + 1, Лазо Илић + 1, Јово Лазаревић + 1, Андрија Илић + 1, Лазо Илић + 1, Филип Ђурић + 1, Јово Богданов + 1, Јово Илић + 1, Васо Спасојевић 2 цванцике, Рато Савов + 2, Крсто Дуда 2 цванцике, Тошо Јовов + 1.

з) М И Р Ч А Н И.

Марко Комбелан + 5, Нико Богданов + 5, Марко Драгов + 4, Станко Јовов + 4, Митар

Савов + 4, Јово Перов + 5, Перо Јовов + 2 и 1 цванцику, Иво Јовов 2 цванцике, Лазо Маров + 2, Јово Перов + 1, Јово Вуков + 1, Крсто Вуков + 1, Нико Маров + 1, Васо Илић + 2, Ђуро Милаш + 1, Дашо Горон + 1, Марко Вујашевић + 1, Лазо Перавић + 3, Јово Никол + 2.

и) ЖАЊЕВ ДО.

Саво Стојов + 5, Нико Јовов + 1, Ђуро Станков + 2, Нико Савов 2 цванцике, Митар Ђурић + 2, Раде Јовов + 4, Јово Вуков + 2, Вуко Станков + 2, Нико Перов + 1, Иво Горон + 1.

БАЈИЦЕ (Мартиниовићи).

Војвода Марко + 18 и 1 цванцику, капетан Бошко + 28 и 1 цванцику, Станко Нишов + 13 и 1 цванцику, поп Ђуро + 10, Перо Божов + 17 и 1 цванцику, Саво Драгов + 7, Вуко Перов + 8, Лука Божов + 14, Ђуро Баров + 8, Јово Савов + 3 и 1 цванцику, Тодор Радов + 3 и 1 цванцику, Мило Драгов + 5 и 1 цванцику, Крсто Лазов + 4 и 1 цванцику, Тошо Андрић + 3 и 1 цванцику, Мило Мрковић + 6 и 2 цванцике, Саво Јовов + 3 и 1 цванцику, Иво Марков + 6 и 2 цванцике, Драго Никол + 5 и 1 цванцику, Иво Јовов + 7 и 2 цванцике, Тошо Андрић + 3 и 1 цванцику, Илија Никол + 6 и 1 цванцику, Тошо Илић + 3 и 2 цванцике, Филип Перов + 5 и 1 цванцику, Јово Драгов + 7 и 1 цванцику, Иво Перов + 7, Тошо Андрије Вукова + 3 и 1 цванцику, Саво Никол + 5 и 1 цванцику, Лазо Андрић + 4, Мартин Шутов + 2 и 1 цванцику, Ђуро Ђурић + 1, Филип Шуров + 1 и 1 цванцику, Филип Јовов + 1, Мило Вуков + 2 и 1 цванцику, Перо Јовов + 4 и 1 цванцику, Богдан Илић + 2 и 1 цванцику, Ђуро Савов + 3, Саво Лазов + 5, Илија Савов + 4 и 1 цванцику, Перо Вуковић + 2, Нико Савов 4 и 2 цванцике, Нико Марков + 1, Лазо Милов + 15 и 1 цванцику, Марко Даков + 19 и 1 цванцику, Нешко Вуков + 5 и 1 цванцику, Божо Шутов + 5 и 1 цванцику, Филип Матов + 3 и 1 цванцику, Ђуро Марков + 8, Вукота Марков + 7 и 1 цванцику, Вало Митров + 3, Иво Митров + 2, Марко Лукић + 3 и 1 цванцику, Крсто Андрић + 3 и 1 цванцику, Крсто Савов + 3 и 1 цванцику, Ђурица Јовов + 4 и 2 цванцике, Мило Штепов + 4, Бошко Марков + 5, Божо Ђурићов + 2, Драго Станков + 3 и 1 цванцику, Нико Радов + 3 и 1 цванцику, Илија Вуков + 1, Јово Илић + 4, Станко Ђурић + 4 и 1 цванцику, Јово Вуков + 3 и 1 цванцику, Саво Божов + 8, Иво Илићов + 3 и 1 цванцику, Перо Шуров + 8, Митар Никол + 7, Јово Марков + 5 и 1 цванцику, Јово Никол + 6 и 2 цванцике, Јово Марков + 3, Марко Андрић + 3, Мухамед Николић + 3 и 1 цванцику, Јово Никол + 2 и 2 цванцике, Шуро Јовов + 4 и 2 цванцике, Нико Голуџов + 4, Марко Савов + 3, Лука Богданов + 4 и 1 цванцику, Марко Шуров + 3 и 1 цванцику, Некић Стеванов + 2, Филип Митров + 5 и 1 цванцику, Перо Савов + 6 и 2 цванцике, Митар Перовић + 4, Тошо Никол + 2, Перо Вуков + 3 и 1 цванцику, Лабуд Перов + 4 и 1 цванцику, Машо Ђурић + 2, Саво + 6 и 2 цванцике, Саво Маркић + 6 и 2 цванцике, Ђуро Милов + 3 и 1 цванцику, Вуко Богданов + 3 и 1 цванцику, Нико Маркић + 2, Иво Вуков + 5 и 2 цванцике, Нико Драгов + 5 и 1 цванцику, Илија Вуков + 2, Вуко Дајичић + 19 и 1 цванцику, Марко Саво Лазов + 1, Ђекић Дамјанов + 3 и 1 цванцику, Марко Попов + 4, Перо Драгов + 4 и 1 цванцику, Нико Драго Маркова + 8 и 2 цванцике, Нико Шутов + 4, Нико Туров + 6, Јово Савов + 5 и 1 цванцику, Ђуро Никол + 4, Иво Саво Станковић + 1, Крсто Саво Лазов + 1, Јово Војиновић + 3, Марко Вуков + 4, Андрија Драгов + 1, Перо Илић + 4, Нико Јово Маркетина + 2, Грујица Отанов + 2, Мартин Савов + 2, Шанко Стевов + 2, војвода Марко у кријевности + 24.

Д О Њ И К Р А Ј.

Јово Деда + 10, Стеван Јованов + 10, Мухамед Попов + 50, Филип Васов + 10, Марко Николић + 8, поп Васо + 20, Милан Савић + 25, Јово Митров + 10, Јово Прелов + 12, Лука Јовов + 4, Стево Лазов + 4, Стево Гаврилов + 3, Марко Зекоч + 2, Илија Вуковић + 2, Јово Мићуновић + 2, Ђуро Попов + 10, Саво Ђурић + 3, Иво Мартинов + 4, Крсто Перов + 4, Перо Милов + 10, Тошо Перов + 2, Јово Илић + 5,

Марко Ђурић + 10, Нико Голубов + 4, Вуко Ђурић + 6, Стеван Перов + 2, Васо Вуков + 2, Вуко Перов + 2, Саво Мићуновић + 2, Андрија Мићуновић + 4, Марко Ђурићов + 6, Ђуро Перов + 3, Саво Перов + 3, Јово Савов + 10, Иво Јовов + 2, Вуко Илић + 5, Иво Ђурићов + 8, Перо Вуков + 6, Станко Томов + 4, Пеко Ђурићов + 2, Нико Станков + 4, Саво Гаврилов + 5, Андрија Никол + 6, Перо Мартинов + 4, Иво Никол + 6, Илија Марков + 8, Саво Илић + 2, Лука Милов + 3, Тошо Кусићов + 8, Иво Гашић + 1, Иво Крцуновић + 1, Марко Лукић + 2, Раде Живков + 2, Јово Војиновић + 1, Андрија Крцуновић + 1, Саво Крцуновић + 2, Тошо Богданов + 4, Саво Никчевић + 2, Јово Лазов + 2, Јово Лукић + 2, Лабуд Лукић + 6, Шуро Војиновић + 4, Нико Јовов + 10, Марко Илић + 4.

У Л И М Ј А Н И М А

приложили су њима рањеницима ова родољубива браћа:

По 4 виједра: Поп Саво, — Марко Радов, — Мар. Тушов, — Перо Бјелцица, — Иво Савов, — Марко Бећов, — Ђуро Живанов, — Нико Марков, — Нико Вуков, — Туро Гашић, Вуко Савов, — Илија Илић, — Иво Матов.

По 1 виједро: Илија Божовић, — Иво Андрић, — Јово Богданов, — Живан Марков, — Перо Вуков, — Марко Филипов, — Саво Милов, — Иво Јовов, — Радо Вуков, — Саво Марков, — Ђуро Илић, — Јово Андрић, — Нико Радов, — Саво Андрић, — Митар Вуков, — Тошо Ђурић, — Иво Милов, — Јово Савов, — Мисим Илић, — Станко Новјак, — Стјепано Којичић, — Андри Бјелцов, — Шанко Гашић, — Митар Војиновић, — Лазо Радов, — Мило Маров, — Ђуро Новјак, — Станко Јовов, — Иво Никол, — Ђуро Стјепанов, — Јово Милов.

У сва приложине 60 виједара вина црњичкога.

ТРЕМ ИЗВЈЕШТАЈ

прилога у стварма приремених одбору которско-ме у помоћ страдајућих Херцеговаца:

Гђе Миле Сав. Петровића свилаца и повеза, Маро М. Мартиниовића крап и пошењих халљина, Бујоренија Живановић повеза и свилаца, Луца Вујосевић свилаца и крап, Анета Стевановић свилаца, крап и једну печу поставља, Јово Дејтер свилаца и пошењих халљина, Лазо Бербер свилаца, крап и пошењих халљина, Урсуд Мартинић крап и разијех халљина, Стеванција Илија свилаца и повеза, Олга Јовановића свилаца и крап, Аиђелина Карјак повеза и крап, гђа Теста Свилаца и пошење одјеће, Тереза Форти крап и свилаца, Ина Огњеновић повеза и крап, гђа Ђекића крап и пошењих халљина, Маро Рахаденовића халљина за ћесу и за постелу, Милева Рахаденовића разијех одједа пошењом, Марија Флоренић свилаца, крап и халљина, Иво Јовановић крап, Драгојца Кескић свилаца и крап, Тереза Беттер свилаца и повеза, Целестина Суботић свилаца и повеза, Станко Марановић свилаца, крап и халљина, Бујоренија Форти крап, три употребљавана постелаца и шест новјех кошуља, Лука Томазовић разијех пошењих халљина, Анета Суботић свилаца и крап, гђа Аиђелина шест новјех кошуља, Јелена Томазовић пошењих халљина, Катина Аврамовића рођ. Липовић свилаца, крап, пошењих халљина и четири нове кошуље, Стано Бурић крап и халљина, Ана Мицић свилаца, повеза и крап, Аиђелина Фабрић свилаца, повеза и крап, Катина Забарнич свилаца и крап, Јово Радновић свилаца и крап, Теодора Срдњика повеза, свилаца и једно је пошење кошуље, Ана Херцеговић свилаца и завоја, Милцица Бјеладеновића свилаца и завоја, Гордо Мијучковића свилаца и повеза, Грујица Петровића свилаца и завоја, Пенелоп Томазовић копа и завоја, Јана Томазовић крап и свилаца, Кјара Фрери свилаца, крап и халљина, овековот г. Герасим Петровић халљина за пошку и за постелу и једну печу поставља, Јован Божић свилаца, завоја и пошењих халљина, кап. Иво Веровић крап и халљина, Антуц Кавенаровић крап, Грујица Радонић свилаца и завоја, Иво М. Радонић једну печу поставља, гђа Дабчевић свилаца и завоја, гђа Дабчиновић свилаца и крап, из Земљана Дарника Деноли у два пут свилаца и повеза.

Ово је све у десет брехона опређено на г. војводу Матиновића на Грахово са педесет по-

вијех кошуља и педесет гађа и двадесет покривача што је одбор купио, и у толико је приложницама већа задужбина за ово милосрдие прилоге у вољко су ово ствари стигле на мјесто ће је била највећа потреба одна испочетка.

У другога извјештају изостало је да је кн. Ђуро Томиновић приложио 10 е. у злату, а мјесто Ивана и Трпца Жиче, треба да буде Жиче. У Котору, на Аранђеловдан 1875.

Никола Стефановић,
председник.

К Њ И Ж Е В Н О С Т.

Добили смо „Орло“ велики илустровани календар за годину 1876, кој у Новом Саду уређује г. Стеван В. Поповић ово је друга година. Ако је „Орло“ прве године критика пријатног пријавила и прво мјесто дала међу свијем календарима, не може него то исто потврдити и друге године и још врхуше га препоручити српској публици.

Оставила на страну прву страну календара, која изобилује савокориснијем кориснијем бљештавама, навешћемо овђе само садржај друге његове стране поучно забавне.

Ту су животописи са сликама „Саве Текелије“ великог српског добротвора из вјештога пера савог г. уредника; „Ђура Динчића“ великог српског језикословца од г. Јована Бошковића, чувеног књижевника српског; „Косте Тривоковића“ и „Светозара Марковића“, ова два даровита књижевника које нам угроби немила смрт ове године, и „Ђорђа Патосевића“, реформатора српске школе, такођер од истог уредника; и слике са животописима бљешкава познатијех вођа усташкијех у Босни и Херцеговини.

Осим неколико чланака из народне привреде, налазимо припојетку „Ускок“ из садашњег устанка од Ђ. Јакшића, а Змај Јован певања на три своје pjesме какве су се само могле изнети из овог pjesничког срца у овај тренутак.

Заслажују да буду споменуте и „Слике с пута“ из Далмације и с Цетина.

Слика у ове има око двадесет и имамо пријетити да су много лепше од прве године, а књига је бољата већера.

Прегледавши га овако на брзу руку нијесмо се могли уздржати да га толико не препоручимо свакој српској кући, јер овакав календар заслужује да се тражи и да се читају.

Цијена му је 60 новчића а може се добити ће год се српске књиге продају.

Г. Широ Петровић у Котору у два пријавила распродао је све истиске што је био набавао и већ је другу наручбину учинио.

У Котору, на Аранђеловдан 1875.

T.

ПЈЕСМА СТАРОГ СРПСКОГ МАЧА.

Ево мене увјек њака
Од давних давнина,
Счувала ме мишица јака
Од јунака за јунака.
Од Србина за Србина —
Од оца за сина,
Ја сам био дуч слободе
Кроз толике таме,
Не дај, Србе, не дај, роде,
Ни сад рђи на ме!

Та многе су српско име
И душманском крви
Зависали јуначине,
Твоји вредни брани —
Зависала да кроз тивно
Још и данас сине.
Ја сам био чист уза то
Кроз толике таме, —
Не дај, Србе, не дај, брате
Ни сад рђи на ме!

Кад је Србин срцем шаго
Ја сам му помогао,
Бранић' своје састе даро,
Дом слободу и олтаре
Квакто ми је: Удри јаче.

Уредник и издаваоц СИМО ПОПОВИЋ.

Нек се увук мој заплачо
Кад спомене старе!
Вија сам се од старине
Уз дедије саме, —
Не дај, Србе, српски сине,
Ни ти рђи на ме!

Само јунак зна да живи,
Мушком срцу свијет се дини;
То ме учи старо доба —
Ох дивна су дјела њина!...
Пуштај ме на душманина!...
Увијек бити крст врх гроба,
Ал не могу гласат' роба —
А јуначка сина.
Ја сам чувао твоје славе,
Да ти не потане. —
Не дај ни ти, док ти главе,
Не дај рђи на ме!

Ево мене, мача стара,
Како вишице, како жара?
Ево пронаст прјети,
Сузоа твојом врази с' дучо...
Ој Србине, ој јадиче,
Већ ти сабла сажа мачо:
Скочи и ти на се свети —
Живјет' или умријети!
Ја сам био дуч слободе
Кроз толике таме —
Не дај, Србе, не дај, роде,
Ни сад рђи на ме.

Змај Ј. Јовановић.

О Г Л А С И.

У наклада Арсе Пајевећа у Н. Саду изишао је „ОРАО“ велики илустровани календар за првоступну годину 1876 уз сарадњу српских књижевника уредно га Стеван В. Поповић.

Календар износи 11 великих табак. Календарски дио има уз дане још и ове рубрике: језење мјесеца и времена шта бива тога мјесеца у природи, знамените српске дане и ваљаро који падају тога мјесеца. Уз то изоставе за писане пријавића и издавања. Повећан је у лијене, нове корнице.

У забавном и поучном дијелу доноси „Орао“ уз одабран садржај 18 великих слика, које ликовна у Српству зивитих људи, које слика са бојивита, из српских крајева, из живота и природе. Уз корнице има „Орао“ велику, умјетнички израђену оригиналну насловну слику:

„Воће и јунаци из устанка у Босни и Херцеговини год. 1875“.

Цијена је календару само 50 новч. Препродавци добијају 20 на сто рабата или 10 новч. по комаду.

Пријављеним препродавцима разашље се календар оним редом којим су се пријавили.

Који још жели себи или за продају да набави „Орао“ нека се обрати на Арсу Пајевећа у Н. Саду.

„Орао“ је штампан у 8500 пријерака, те ће се свака наручбина брзо и тачно обавити.

„П А П Ч Е В А Ц“

календар за народ са сликама
за 1875 годину, уредно Панта Поповић.
Цијена је само 30 новч.

Овај је календар изишао из штампане и има ову садржину: 1) Овдешњацима (Права и дужности мене), 2) Биоград (са сликом), 3) Славуј. Пјесма од Ј. Арнау од Мате Поповића, 4) Ђурђевдан, 5) Лића у ваздуху (са сликом), 6) Пут у Пешту на суд, 7) Правда и дужност. Пјесма по Ђулаји од Мате Поповића, 8) Гарабодова кућа на Капрери (са сликом): Понадија се понављарила. Приповједка, 10) Голуб писмошоша (са сликом), 11) Чудотворно олово. Приповједка из народа, 12) Гуна дрво са сликом, 13) Стиса (са сликом), 14) Божић, 15) Семенјев дуж на Дунаву (са сликом), 16) Сажови и тргови, 17) Пешта, 18) Телеграми, 19) Леставце за жиг, 20) Жребање свију аустро-угарских срџака.

Садржана ова препоручује га свакој српској кући. Он се у свима српским мјестима код наших познатих комисионара добити може. Књижари и растурачи „Панчевца“ добијају 25 на сто рабата.

Панчево, Октобра 1875.

Књижара браће Јовановића.

НОВЕ ШКОЛСКЕ КЊИГЕ.

Подписана књижара јавља поводом представе нове школске године свима школским властима, да су у незгодној наклади осми до сад већ оглашених и познатих школских дјела, изашле још и ове нове књиге, које су свакој српској школи одвећ потребне:

„Земљопис“ за III и IV. разред срп. нар. школа 40 новч.; „Мала земљедјелска читавка“ од д-ра Ђ. Радића друго издање са 44 слике 30 новч.; „Основи физике“ за више разреде народних школа, више ђевојачке школе и средње школе. Написао проф. М. Петровић са 44 слике, 50 новч.; „Кратак јазик мађарског језика“. Треће прерађено издање, 36 новч.; „Наша земља“. Читавка за 6. разред нар. школа од Ст. В. Поповића. Друго издање 50 новч.; „Кратак јазик о Глобусу“ за основне школе 10 новч.

Умољавамо мјесне школске одборе, да нам своје наручбине како на ове, тако и на остале школске књиге и разна учила што прије доставе, како би школска дјела за времена с књигама снабђена била.

Панчево, Новембра 1875.

Књижара браће Јовановића.

ПОШТАНСКИХ МАРКИ црногорских и српских купује у највећем броју.
Jacques Wortman
Bucharest (Roumanie).

О Г Л А С.

СВИЈЕМА БОЛЕСНИЦИМА

снага и здравље без медицине и тропикона.

REVALESCIERE DU BARY из ЛОНДОНА.

Има већ 28 година како ни једна болест није кадра супрот стати деклантној овој храни, која без медицине и тропикона лежи све боље у желуцу, живцима, грудима, плућима, устри, жлездама, слузици очима, дисану, дубрецима и бјелици, као и туберкулози, суману, ошину, кашља, затвор, пролив, слабост, шућеле, водену болест, грозницу, несвестицу, конгестиве, зујаво ушију, бљуваче баш и за вршије трудноће, сујорност, кривачење, реву, костобољу, бјелицу. — Извод из 80.000 цертификата од људи, који су се помогли међу којима цертификати од професора, г. Бенета, редов. д-ра Вурциера, професора медицине на харваршкој универзитету, медицинског савјетника др. Ангелстајна, др. Пореланди, др. Камбела, професора др. Деле, др. Уре, грозице Кестелјарковице, жарике Брехановине и многих других високих особа, свакоме ће се бесплатно послати.

Кратак извод из свједочанства.

Број 61,210. Маркиза Брехановине 7 година патила је од јетре, не могла сити, дрхтава на снази удовима, кришала чаквица.

Бр. 79,810. Г-ђа удовца Клемонца из Дезелдорфа, патила је од дванаесте главобоље и бљуваче.

Бр. 75,877. Флоријан Келе, ц. рк. чиновник из Будина, имао је запалење плућа, несвестицу и терет на грудима.

Б. 75,910. Г. Газра Тешнер, њак више троговачке школе у Бечу, боловао је од груди и живца.

Б. 65,715. Г-ђица Монгујева није могла да једе ни да спава и кришала је.

Више храни Revalesciere него немо и код одраслих и ђеце уштеда 50 пута више на цијени него да у другим материјалима и јелима.

У плеканим кутијама: по фунта 1 е. 50 н., 1 фунта 2 е. 50 н., 2 фунта 4 е. 50 н., 5 фунта 10 е., 12 фунта 20 е., 24 фунта 36 е. — Нишкоти од revalesciere у кутија по 2 е. 50 н. и 4 е. 50 н. — Чоколада од revalesciere у прашку и таблицама за 12 шоља 1 е. 50 н., за 24 шоље 2 е. 50 н., за 48 шоља 4 е. 50 н., у прашку за 120 шоља 10 е., за 288 шоља 20 е., за 576 шоља 36 е. — Добити се може код Barry & Comp. у Бечу Wallfischgasse n.о 8. у Пешти код Joseph v. Török; као и по свима варошима код добрих апотекара и дућанима; а бечка кућа шаде уз поштанску упутницу на својој страни. Још га продаје у Трсту: Scrvavallo; у Задру: Andrović; Рајци: Produm. (1—19).

Штампано у државној штампарији.